

Felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universiteter og høyskoler § 3-7 (8), § 4-7 til § 4-10 og § 7-9

Osloadvokatene AS
Att: advokat Svein Wennevik
Postboks 8913 St. Olavs plass
0028 Oslo

Oslo Nye Høyskole AS
v/ Klagenemnden
Lovisenberggata 13
0456 Oslo

Bergen, 19.04.2024
Deres ref.: 2022/20
Vår ref.: 24/02616 (143/2023)

Unntatt offentligheten etter offl. § 13 første ledd, jf. fvl. § 13 første ledd

SAK NR. 143/2023: VEDTAK FATTET AV FELLES KLAGENEMND I SAK OM ANNULLERING OG UTESTENING PÅ GRUNN AV FUSK

Det vises til vedtak fattet av klagenemnda ved Oslo Nye Høyskole AS (heretter ONH) i sak 2022/20, som ble påklaget til Felles klagenemnd.

Saken er tidligere behandlet av Felles klagenemnd i møte 28.06.2023, der vedtaket i underinstansen ble endret.

Bakgrunnen for den nye behandlingen er at Kunnskapsdepartementet i brev av 08.11.2023 har uttalt at enkelte vedtak i Felles klagenemnd (nemnda) gjort i perioden 01.04.2022 til 22.09.2023, er ugyldige på grunn av at tidligere leder for klagenemnda og to studentrepresentanter (et medlem og et varamedlem) i denne perioden var ugyldig oppnevnt, og at disse sakene må behandles på nytt. Dette gjelder vedtak, der nemnda ikke ville ha vært vedtaksfør uten at noen av de ugyldige oppnevnte medlemmene deltok, og saker der det var dissens i nemndas opprinnelige behandling og stemmen til noen av de ugyldige oppnevnte medlemmene var avgjørende for innholdet i vedtaket.

Felles klagenemnd ville ikke ha vært vedtaksfør under behandling av saken i møtet 28.06.2023, uten at leder og/eller den ugyldig oppnevnte studentrepresentanten var til stede, jf. § 3 i Forskrift om felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universitet og høyskoler. Vedtaket er derfor ugyldig, og det må treffes nytt vedtak.

Felles klagenemnd har på denne bakgrunn besluttet å behandle klagerens sak 23/02490 (143/2023) på nytt med ny nemndssammensetning, jf. forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c. Klageren ble i brev 21.02.2024 informert om at Felles klagenemnd ville gjøre en fornyet behandling av klagesaken med ny nemndssammensetning våren 2024.

Felles klagenemnd med riktig sammensetning, behandlet saken under møte 15.04.2024. Tidligere vedtak fattet av Felles klagenemnd ble opphevet. Vedtak fattet av klagenemnda ved ONH ble endret til annullering av eksamen og utestenging i ett semester.

FELLES KLAGENEMND BEMERKER

Felles klagenemnd er rett klageinstans i saker om annullering og utestenging, jf. forskrift nr. 1192 om Felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universiteter og høyskoler (uhl.) § 3-7 (8), § 4-7 til § 4-10 og § 7-9, fastsatt av Kunnskapsdepartementet 10.10.2005. Felles klagenemnd kan som klageinstans prøve alle sider av saken, jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd.

Habilitet

Av de medlemmene i Felles klagenemnd som deltar i behandlingen av omgjøringssaken, deltok Fredrik Boksasp, Liv Sandvik og Frode Randal i den tidligere behandlingen av saken.

På grunn av den medieoppmerksomheten som har vært omkring Felles Klagenemnd sitt arbeid, har Felles Klagenemnd vurdert om disse medlemmers deltakelse i den tidligere behandlingen av saken, er et særegent forhold som er egnet til å svekke medlemmenes upartiskhet, og derfor medfører at medlemmene er inhabile i behandlingen av omgjøringsaker, jf. fvl. § 6 annet ledd. Felles klagenemnd har avgjort habilitetsspørsmålet etter fvl. § 8, og har kommet til at nemndas medlemmer er habile i vurderingen av omgjøringssaken.

I vurderingen av habilitetsspørsmålet har nemnda vektlagt at det rettslige utgangspunktet er at tidligere deltakelse i behandlingen av en sak som tas opp til ny behandling av det samme organet, ikke fører til inhabilitet. Nemnda er et kollegialt organ der hvert medlem har ansvaret for å gjøre seg opp en selvstendig mening om sakene og det må kunne forutsettes at de også ved den nye behandlingen foretar en objektiv og saklig vurdering. Nemndsmedlemmene er utnevnt fordi de har den kompetanse og bakgrunn som kreves etter forskrift om felles klagenemnd § 2 annet ledd.

De forhold som har skapt medieoppmerksomhet og har ført til at saken må behandles på nytt, knytter seg ikke til noen av de nåværende medlemmene av Felles klagenemnd, men til at tidligere leder og to studentmedlemmer var oppnevnt i strid med forskriften.

Medlemmene har ingen egeninteresse i utfallet av saken. De aktuelle medlemmene vurderer ikke seg selv som inhabile i saken.

Kunnskapsdepartementet har i brev til Felles Klagenemnd datert 5. januar 2024, også gitt uttrykk for at departementet ser det som klart at deltakelse i den tidligere behandlingen av et vedtak som er oppe til ny behandling, ikke fører til inhabilitet, med mindre det foreligger særlige forhold i den enkelte sak.

Det enkelte medlem har ansvaret for å vurdere om det foreligger særlige forhold som kan føre til inhabilitet. Ingen av de aktuelle medlemmene har gitt uttrykk for at det foreligger slike forhold.

Sakens bakgrunn

Klageren er [REDACTED], representert ved advokat Svein Wennevik. Klageren startet på [REDACTED] i [REDACTED] ved ONH høsten [REDACTED]. Saken gjelder mistanke om fusk ved innlevering av hjemmeeksamen i emnet [REDACTED], våren 2022. Eksamen besto av [REDACTED] flervalgsoppgaver.

I forbindelse med sensur ble det oppdaget at klageren og en medstudent hadde sittet på samme IP-adresse under hjemmeeksamen, og det ble tatt mistanke om ulovlig samarbeid. Tekniske undersøkelser viste at flervalgsoppgavene ble besvart i en rekkefølge som tilsa at når en oppgave ble avsluttet hos den ene, så begynte den andre på sin oppgave. Studentene hadde fått tilnærmet lik poengsum, og de valgte ofte det samme alternativet på de oppgavene det ble svart feil på. Det forekommer ikke at det ble arbeidet med forskjellige oppgaver på samme tid. Oppgavene ble gitt i tilfeldig rekkefølge, slik at oppgave 1 hos en student ikke er oppgave 1 hos en annen.

Klageren uttalte seg skriftlig 15.06.2022. Klageren anførte at h[REDACTED]n ikke hadde samarbeidet med medstudenten under eksamen. Klageren og medstudenten bodde i samme leilighet, men satt på forskjellige rom da hjemmeeksamen ble gjennomført. Klageren forklarte at h[REDACTED]n og medstudenten besvarte på spørsmålene annenhver gang på grunn av ustabil internett. Klageren og medstudenten fikk panikk under eksamen og var usikker på om svarene ble registrert, da flere hadde blitt kastet ut av siden under hjemmeeksamen. De hadde forberedt seg til eksamen sammen.

Klagerens advokat har 22.08.2022 inngitt en uttalelse på vegne av begge studentene, og viste til studentenes tidligere anførsler. Det ble anført at ONH ikke med kvalifisert sannsynlighetsovervekt hadde fremlagt bevis som viste at studentene hadde samarbeidet ulovlig eller optrådt i strid med eksamensreglementet. Det ble vist til at likhetene mellom besvarelsene har oppstått helt naturlig og ikke som et resultat av samarbeid eller kommunikasjon mellom studentene. Klageren og medstudenten er omtrent på samme akademiske nivå, så det er naturlig og sannsynlig at de skulle oppnå lik karakter eller poengsum på hjemmeeksamen uten at dette skyldes fusk. Når det gjelder påloggingsproblemer gjaldt dette også flere andre studenter, noe ONH antas å være kjent med.

Klagenemnda ved ONH behandlet saken i møte 24.08.2022. De fant at klageren hadde fusket forsettlig ved innlevering av hjemmeeksamen i [REDACTED]. Nemnda la i sin vurdering avgjørende vekt på dokumentasjon hvor likheter i tidspunkt for besvarelse av enkeltoppgaver, og likheter i tidsbruk fremkommer, i tillegg til likheter i resultat. Nemnda fant det godtgjort at klageren hadde samarbeidet med medstudenten under hjemmeeksamen. Nemnda fattet vedtak om annullering og utestenging i to semestre, nærmere bestemt høstsemesteret 2022 og vårsemesteret 2023.

Advokaten fremsatte klage 12.10.2022 på vegne av begge studentene, og viste til tidligere anførsler. Det ble anført at klagenemnda hadde vurdert de faktiske og rettslige forholdene på en uriktig måte, herunder hadde det ikke blitt vektlagt at studentene hadde et vitne som understøttet deres forklaring. Det anføres at det objektive og subjektive vilkåret for fusk ikke er oppfylt, og at enhver bevisvil må komme studentene til gode. Subsidiært anføres en mildere reaksjonsfastsettelse.

Klagenemnda ved ONH vurderte klagen 08.11.2022, men fant ikke at det fremkom nye opplysninger som medførte at vedtaket skulle omgjøres. Klagenemnda ved ONH opprettholdt sitt tidligere vedtak. Saken er deretter oversendt Felles klagenemnd for videre behandling.

Saken står for Felles klagenemnd slik den har gjort tidligere for underinstansen. Det vises til sakens dokumenter.

Rettslig grunnlag

Vilkårene for annullering på grunn av fusk følger av uhl. § 4-7 første ledd bokstav b. Vilkårene for utestenging gjelder tilsvarende, jf. § 4-8 tredje ledd.

I forarbeidene til lov om universiteter og høyskoler av 2005, fremgår det i merknadene til §§ 4-7 og 4-8 at bestemmelsene er en videreføring av §§ 42 og 54 i den gamle universitets- og høyskoleloven, og privathøyskoleloven §§ 10e og 10i, jf. Ot.prp. nr. 79 (2003-2004) kap. 12. Dette innebærer at rettskilder til den tidligere loven fortsatt kan være relevante.

Bestemmelsen i uhl. § 4-7 første ledd bokstav b omfatter fusk på «eksamen eller prøve, eller under gjennomføringen av vedkommende kurs», jf. § 4-8 tredje ledd. Klagerens hjemmeksamen er omfattet av bestemmelsene.

Videre må to kumulative vilkår være oppfylt. For det første må det rent objektivt foreligge fusk eller forsøk på fusk. For det andre må det foreligge subjektiv skyld. Studenten må ha handlet forsettlig eller grovt uaktsomt, jf. uhl. § 4-8 tredje ledd og § 4-7 første ledd bokstav b.

Objektivt vilkår

Det første spørsmålet Felles klagenemnd skal ta stilling til er om forholdet objektivt sett er fusk.

Departementet har uttalt seg nærmere om meningsinnholdet i fuskebegrepet i Ot.prp. nr. 40 (2001-2002) punkt 12.1.10 på side 54, hvor det blant annet heter:

Departementet legger til grunn at det er å anse som fusk når en student har ulovlige hjelpemidler tilgjengelige under en eksamen eller på andre måter handler i strid med eksamensreglementet eller regler om kildebruk.

Det følger av forskrift om opptak, studier og eksamen ved Oslo Nye Høyskole § 4-7 hva som skal anses som fusk:

§ 4-7. Fusk eller forsøk på fusk

...

(2) Ved mistanke om fusk skal dette meldes til eksamenskontoret. Med fusk menes blant annet:

...

3. Hjelp til en medstudent i eksamensløsningen.

4. Mottak av hjelp fra en annen person.

5. Brudd på avtale om eksamen.

...

I avtale om eksamen sto det at: «(s)tudenter som bruker netteksamen forplikter seg til å gjennomføre eksamen alene uten hjelp fra andre».

Felles klagenemnd har funnet det bevist at forholdet objektivt sett er fusk. I vurderingen av det objektive vilkåret er det lagt avgjørende vekt på dokumentasjonen som viser likheter i

tidspunkt for besvarelse av enkeltoppgaver og likheter i tidsbruk. Dokumentasjonen viser til at når en av studentene lukker en oppgave, åpner den andre en ny oppgave. Det er ikke overlapp i tidslinjen, noe som tyder på at det ikke forekommer at studentene arbeider samtidig med ulike oppgaver. Det vises videre til at klageren og medstudenten har fått tilnærmet lik poengsum på oppgavene. Nemnda mener at likhetene i tidsbruk, poengsum og rekkefølge for løsning av oppgaver er av en slik art at dette er objektive holdepunkter for samarbeid under eksamen. Videre legger nemnda vekt på at sammenligningen av besvarelsene også viser at studentene har flere like feil.

Nemnda har ved sin vurdering merket seg udatert vitneerklæring, hvor vitne forklarer at klageren og medstudenten ikke har samarbeidet under hjemmeeksamen. Felles klagenemnd finner ikke å kunne tillegge vitneerklæringen vekt.

Etter en samlet bevisvurdering har Felles klagenemnd kommet til at klageren – objektivt sett – har samarbeidet ulovlig med medstudenten, jf. forskrift om opptak, studier og eksamen ved ONH § 4-7 andre ledd bokstav 3, 4 og 5.

Subjektivt vilkår

Det neste spørsmålet Felles klagenemnd skal ta stilling til er om vilkåret forsett eller grov uaktsomhet (skyldkravet) er oppfylt.

Forsett foreligger i de tilfeller hvor en person har foretatt en bevisst handling. Dette innebærer at klageren må ha vært klar over den faktiske handlingen som medførte at det objektive fuskevilkåret er oppfylt.

Det er ikke krav om hensikt om fusk for å oppfylle kravet til forsettlig utført fuskehandling.

Kravet til forsett omfatter heller ikke kunnskap om hvorvidt handlingen er ulovlig eller ikke.

Felles klagenemnd finner det bevist at klageren har fusket forsettlig i forbindelse med innleveringen av hjemmeeksamen.

Det saksforhold i form av ulovlig samarbeid som nemnda har funnet bevist ovenfor, under det objektive vilkåret, kaster samtidig lys over det subjektive vilkåret. Felles klagenemnd vurderer at det ulovlige samarbeidet som har funnet sted, nærmest etter sin natur må være en villet handling. Det er ingenting i dokumentasjonen som peker i retning av at den ulovlige kontakten skal ha oppstått i vanvare, altså gjennom uaktsomhet. Felles klagenemnd har etter dette funnet at klageren har handlet med forsett.

De subjektive og objektive vilkårene for fusk er oppfylt.

Reaksjon

I henhold til uhl. § 4-7 første ledd og § 4-8 tredje ledd er det hjemmel for annullering og utestenging fra institusjonen, samt tap av retten til å gå opp til eksamen ved andre institusjoner i inntil ett år.

Felles klagenemnd har funnet det bevist at klageren har fusket forsettlig i forbindelse med innlevering av hjemmeeksamen.

Forsettlig fusk innebærer et grovt tillitsbrudd, og både allmennpreventive og individualpreventive hensyn tilsier at det må reageres strengt.

Etter retts- og forvaltningspraksis er den normale reaksjonen ved forsettlig fusk annullering og utestenging i to semestre uavhengig av størrelsen på den aktuelle eksamen, prøve eller kurs.

Klagenemnda ved ONH har fattet vedtak om annullering av klagerens eksamen og utestenging høstsemesteret 2022 og vårsemesteret 2023. Dette er i tråd med praksis.

Felles klagenemnd har etter en konkret vurdering kommet frem til at den totale saksbehandlingstiden ved forrige behandling av saken var for lang. Nemnda viser til at mistanken om fusk oppstod i juni 2022, og det tok deretter 8 måneder før saken ble oversendt Felles klagenemnd. Saken ble registrert mottatt i sekretariatet for Felles klagenemnd februar, men grunnet stor saksmengde ble klagen først behandlet i møte 28.06.2023. Slik nemnda vurderer det, hadde ikke saken den fremdriften den skulle ved forrige behandling av saken. Videre var behandlingstiden på ca. 12 måneder fra mistanken om fusk oppstod til saken ble behandlet av Felles klagenemnd forrige gang. Dette er for lang total saksbehandlingstid. Slik nemnda vurderer det skal den lange saksbehandlingstiden, som klageren ikke kan lastes for, medføre nedsettelse av utestengelsesperioden til ett semester.

Felles klagenemnd har etablert en praksis for at lang samlet saksbehandlingstid før klagenemnda tar stilling til saken, kan føre til nedsatt reaksjon. Bakgrunnen for dette er at lang ventetid på å få en avklaring, kan utgjøre en ekstra belastning for klageren. Nemnda har på denne bakgrunn vurdert om det skal ha betydning for reaksjonsfastsettelsen at saken nå gjenopptas ca. 9,5 måneder etter at Felles klagenemnd behandlet saken første gang. Nemnda har kommet til at det ikke er grunnlag for ytterligere nedsettelse av reaksjonen i tilfeller der en kommer til at nemndas første vedtak var innholdsmessig riktig. Klageren har da fått en avklaring ved det første vedtaket, og det forhold at saken senere gjenopptas på grunn av at Felles klagenemnd ikke var vedtaksfør ved første gangs behandling, utgjør etter nemndas vurdering ikke en slik tilleggsbelastning at det tas hensyn til ved reaksjonsfastsettelsen.

Felles klagenemnd har funnet at annullering av eksamen og utestenging i ett semester er en riktig reaksjon i denne saken, på grunn av den lange saksbehandlingstiden ved forrige behandling av saken. Felles klagenemnd endrer reaksjonen fastsatt av underinstansen.

Vedtaket er etter ny behandling i samsvar med det Felles klagenemnd kom til i vedtak fattet 07.07.2023, men siden dette vedtaket er ugyldig på grunn av feil sammensetning av nemnda, opphever Felles klagenemnd dette vedtaket og treffer nytt vedtak, jf. forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c.

VEDTAK

Vilkårene i uhl. § 4-7 første ledd bokstav b og § 4-8 tredje ledd er oppfylt. Felles klagenemnd bestående av Ernst Nordtveit, Fredrik Boksasp, Liv Sandvik, Frode Randal og Amina Louise Persen har fattet slikt enstemmig

v e d t a k:

1. Vedtak fattet av Felles klagenemnd 07.07.2023, oppheves.
2. Vedtak fattet av klagenemnda ved ONH i sak 2022/20, endres fra annullering av eksamen og utestenging i to semestre, til annullering av eksamen og utestenging i ett semester.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages.

Ernst Nordtveit
leder for Felles klagenemnd

Klagenemndas vedtak kan bringes inn for prøving ved tingretten. Slikt søksmål må reises innen tre måneder etter at endelig vedtak foreligger. Søksmålsfristen beregnes fra 22.04.2024. Institusjonen dekker alle omkostninger ved søksmålet i første rettsinstans, herunder også honorar til saksøkers advokat etter offentlig salærsats, jf. uhl. § 4-11 og § 4-8 femte ledd.

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen fysisk signatur.